

**De sex största städernas mål
för regeringsprogrammet
2023**

I Städerna och staten måste samarbeta

Städernas och statens partnerskap, effektiva samarbete och gemensamma genomförandeförmåga måste stärkas jämfört med nuläget. För detta ändamål ska regeringen

- Bilda en ny strategisk allians mellan de sex största städerna och staten, och i anslutning till den inrättas ett permanent gemensamt organ mellan städerna och staten. Genom alliansen skapas tillväxt för hela Finland

samt utarbetas och genomförs åtgärder som främjar tillgången på kompetent arbetskraft, digitaliseringen, FoUI-verksamheten och exporten samt lockar investeringar och ökar städernas handlingsfrihet. Med hjälp av den stärks dialogen mellan städerna och staten också i krissituationer samt det gemensamma inflytandet inom EU.

II Städernas investeringar stärker Finlands tillväxt

Med tanke på Finlands tillväxttakt och den offentliga ekonomins hållbarhet är det av avgörande betydelse huruvida de största städerna kan investera i och upprätthålla tillväxtgenererande välfärdstjänster. I och med social- och hälsovårdsreformen har städernas investerings- och finansieringsställning försämrats. Skatte- och statsandelssystemet ska bättre än tidigare beakta de växande städernas särskilda behov, såsom deras stora investeringsbehov och att befolkningen med andra språk än finska och svenska som modersmål koncentreras till städerna. De kommande reformerna får inte försämra städernas ekonomiska verksamhetsförutsättningar.

För att stärka städernas tillväxt- och investeringsförmåga ska regeringen

- Reformera statsandelssystemet för att det bättre ska motsvara sin grundläggande uppgift och inte bara fungera som utjämningsmekanism för systemändringar.
 - I statsandelssystemet beaktas bättre både de faktiska kostnaderna som orsakas av andra modersmål än finska och svenska, befolkningstillväxten och kommunernas satsningar på att främja livskraften. Grundpriset för främmande språk, befolkningsökningen och självförsörjningen för arbetsplatserna höjs. Grundpriset för främmande språk och städernas självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser ska bevaras åtminstone på en så kallad ren transfereringsnivå som definieras vid social- och hälsovårdsreformen.
 - De faktiska kostnaderna som orsakas av befolkningen med andra språk än finska och svenska som modersmål bedöms närmare exempelvis genom separata undersökningar, och slutsatserna av bedömningen beaktas i utvecklingen av finansieringssystemet.
- Förbättra kommunernas skattebas på följande sätt:
 - Kommunkattens effektivitet förbättras till exempel genom att överföra avdragssystemet för beskattning av förvärvsinkomst till statens förvärvsinkomstbeskattning. Skillnaden mellan kommunernas nominella och effektiva skattesatser minskas. Ändringarna får inte leda till att låginkomsttagarnas ställning försämras.
 - Kommunerna garanteras en tillräckligt stor andel av utfallet av samfundsskatterna så att kommungruppens fördelningsandel av samfundsskatterna återställs till nivån före social- och hälsovårdsreformen, det vill säga en tredjedel. Samfundsskatten bör förbli ett incitament för städerna att locka nya, internationella tillväxtinvesteringar till Finland.
- Inte utvidga välfärdsområdenas uppgiftsområde eller skyldigheter. Uppdatera finansieringsmodellen för social- och hälsovården, där det verkliga finansieringsbehovet för ordnande av social- och hälsovården samt räddningsväsendet i olika välfärdsområden, skillnaderna i produktionskostnaderna mellan olika regioner och regionernas särdrag beaktas så bra som möjligt. Stödja utvecklingen av lösningar för hälsoteknologi sjukhus och sjuk- och hälsovården genom att säkerställa finansieringen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten och genom att satsa på undervisning inom området. Separera finansieringen för forskning, utveckling, innovationer och lärande (TKIO) som universitetssjukhusen förutsätter ska separeras från välfärdsområdenas statsfinansiering och den ska avskiljas som en separat finansiering i statsbudgeten. Bedöma behovet av att ändra arbetsfördelningen mellan välfärdsområdena och att koncentrera uppgifterna till större enheter för att minska social- och hälsovårdskostnaderna.
- Utvärdera ökningen av kommunernas uppgifter och skyldigheter mycket noggrant i förhållande till hållbarheten i kommunernas ekonomi.
- Reformera bland annat beskattningen samt arbets- och socialskyddslagstiftningen för att stödja en gynnsam utveckling av sysselsättningen så att incitamenten för att arbeta förbättras och så att det blir enklare att ta emot arbete.
- Förbinda sig att till fullt belopp och på ett rättvist sätt kompensera för sådana extra kostnader som städer orsakas till exempel i krissituationer. Principerna för kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten ska avtalas tillsammans och de ska följas långsiktigt både under normala förhållanden och i krissituationer.

III Städerna bygger ett hållbarare och produktivare Finland

Innovationer är den viktigaste källan till ekonomisk tillväxt. Cirka 90 procent av alla innovationer i världen uppstår i städer i växelverkan mellan människor, företag och högskolor. Städernas roll som främjare av tillväxten är allmänt erkänd. Staten och de sex största städerna är tillväxtpartner för varandra.

Hållbara investeringar i den gröna övergången, nya arbetsplatser och digitalisering som påskyndar produktiviteten framskrider bäst genom långsiktigt samarbete mellan städerna och staten.

För att påskynda hållbar tillväxt och den gröna och digitala övergången ska regeringen:

- Stärka förutsättningarna för att öka kompetens och bedriva vetenskap på ett mer strategiskt sätt än för närvarande. Nivån på finansieringen för vetenskap ska höjas och splittringen av högskolefältet minskas. Kvalitetskriterierna ska styra finansieringen av vetenskap och forskning i högre grad än tidigare. Finansiering riktas till städernas utvecklingsverksamhet och experimentella plattformsverksamhet, där företag till exempel kan testa sina produkter och tjänster i äkta stadsmiljöer. Finlands tillväxt och konkurrenskraft stöds genom FoU-verksamheten och den används inte som ett regionalpolitiskt instrument.
- Bygga en ny statlig finansieringsmekanism, som kan trygga den nödvändiga andelen nationell medfinansiering i betydande externa finansieringsprogram, såsom i EU:s program.
- Se till att Business Finlands lokomotivprogram fortsätter och stärka startup-företags samt små och medelstora företags delaktighet i programmet.
- Säkerställa att Finland genom samarbete mellan staten och städerna tar en ledande roll i verkställandet av EU:s digitala kompass. Goda investeringsobjekt på vägen mot digital suveränitet är till exempel mikrochip och framtidens datakommunikation.
- Allokera resurser till arbete genom vilket man i städerna kan uppnå ett mindre koldioxidavtryck i enlighet med de riksomfattande klimatneutralitetsmålen, ett större koldioxidhandavtryck samt den anpassningsförmåga som behövs. Genomförandet av den dubbla digigröna övergången ska stödas med satsningar på innovationer, vilket också uppmuntar företag att minska sina utsläpp och öka sitt koldioxidhandavtryck. Medel ska riktas till jordvärme, vindkraft, väte och övergången till solenergi såväl inom industrin som i hushållen.
- Påskynda verksamheten inom de regionala ekosystemen för cirkulär ekonomi i de största städerna. Nationella finansiering och EU-finansiering ska riktas till forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet inom cirkulär ekonomi samt till kapitalisering och internationalisering av plattformsbolag. Målet är att främja investeringar som stöder en klimatsnål cirkulär ekonomi i synnerhet i fråga om de viktigaste materialflödena (såsom byggnadsmaterial, jordmassor och nymarker, näringsämnen, textil, plast, ackumulatormetall) och hållbar mobilitet.
- Fördjupa och utvidga utnyttjandet av data och artificiell intelligens som en del av den offentliga sektorns servicestruktur så att informationsgången mellan statliga och kommunala aktörer och tjänsteproducenter är smidig och datasäker. Samarbetet med städerna ska intensifieras också i fråga om utvecklingen av förutseende tjänster, i synnerhet vad gäller sysselsättning, effektiva företagstjänster och förebyggande av segregation.
- Ta i bruk en digital first-genomförandemodell för offentliga tjänster. Utgångspunkten är att uppgifter behöver lämnas till en offentlig aktör endast en gång, varefter uppgifterna efter samtycke rör sig smidigt inom de offentliga tjänsterna.

IV Bristen på kompetens löses i de sex största städerna

Finlands internationellt kända framgångshistoria baserar sig på hög kompetens och jämlik utbildning. Under de senaste åren har finländarnas utbildningsnivå börjat dala. Att vända utvecklingen tillbaka till tillväxt är en gemensam nationell uppgift.

Konkurrensen om kompetent arbetskraft är internationell. Som en åldrande nation måste Finland lyckas i denna konkurrens. När det gäller att locka utländska experter och öka den arbetsrelaterade invandringen är städernas och statens gemensamma åtgärder från smidiga inresor till att ordna utbildning för barn kritiska. Internationella experter och företag placerar och etablerar sig i växande och trivsamma städer.

För att satsa på kompetens ska regeringen:

- Öka antalet nybörjarplatser i högskolorna och inom yrkesutbildningen i tillväxtcentrumen permanent. Öka och koncentrera resurserna för högskoleutbildningen. Öka antalet nybörjarplatser inom branscher med brist på arbetskraft och garantera högskolorna tillräcklig finansiering för att trygga utbildningens kvalitet. Utveckla utbildningssystemet och examensstrukturerna så att de bättre motsvarar behoven i det snabbt föränderliga arbetslivet. Öka det kontinuerliga lärandet till exempel genom att skapa olika möjligheter till behörighetsgivande studier och flerformsstudier vid sidan av arbetet.
- Göra processerna för uppehållstillstånd och registrering av internationella arbetstagare, entreprenörer och deras familjemedlemmar snabbare och utveckla praxis för identifiering av utlänningar för att det ska bli möjligt att använda tjänster på distans i större omfattning än för närvarande. Göra erkännandet av examina som avlagts utomlands samt registreringen av yrkesutbildade personer smidigare för att exempelvis social- och hälsovårdspersonal ska få rätt att utöva yrke snabbare. Anvisa permanent finansiering i stället för projektfinansiering för fortbildning för personer med annat modersmål än finska eller svenska. Införa skräddarsybara fortbildningar för att locka kompetent arbetskraft inom branscher med brist på arbetskraft.
- Se till att finansieringen, styrningssystemet och lagstiftningen om kundservice för de arbets- och näringstjänster som överförs till kommunerna tryggar kommunernas faktiska möjligheter att lyckas med att lösa matchningsproblem på det sätt som incitamentssystemet förutsätter. Detta innebär ökad flexibilitet och prövning i kundernas serviceprocesser.
- Anvisa permanenta resurser för statsförvaltningens och de största städernas arbete som stöder lockande och etablering av internationella arbetstagare. Genom arbetet etableras bland annat International House-verksamheten. Resurserna ställs i relation till den kvantitativa andelen invandrare i området. Sträva i ännu högre grad efter principen om en lucka för alla tjänster i början av invandring och utreda städernas möjligheter att bevilja arbetstillstånd.
- Styra Finlands befintliga internationella organisationer och nätverk, såsom Business Finland och nätverket av delegationer, att klart effektivt hjälpa kommuner och företag i att locka och rekrytera internationell arbetskraft.
- Göra det möjligt att genomföra den nationella gymnasieutbildningen och avlägga studentexamen på engelska samt öka antalet engelskspråkiga examina inom den yrkesinriktade utbildningen. Inkludera tillräcklig undervisning i de inhemska språken i studierna. Dessutom ska också internationella skolors kapacitet ökas så att den motsvarar behoven hos internationella arbetstagare som kommer till Finland och deras familjer.
- Stärka höjningen av invandrarernas sysselsättningsgrad och förbättra i synnerhet invandrarkvinnors ställning och möjligheter att få arbete med hjälp av mångsidiga metoder. Främja den sociala rörligheten i utbildningen för barn och unga i invandrarfamiljer till exempel genom att stärka kunskaperna i finska hos andra generationens invandrare och genom att anvisa statlig finansiering för åtgärderna.
- Stegvis utveckla processen för att få tillstånd att ordna yrkesutbildning.
- Fortsätta undanröja hindren för utbildningsexport i synnerhet på andra stadiet, till exempel genom att avstå från de ansökningar om dispens som krävs för försäljning av examina.

V Tryggandet av tillgängligheten och försörjningsberedskapen gagnar hela Finland

Finland hör till det transeuropeiska transportnätverket TEN-T. Finlands internationella tillgänglighet har försämrats i och med Rysslands anfallskrig och för att förbättra tillgängligheten behövs en visionär trafikpolitik och betydande tilläggsinvesteringar.

Tryggandet av både den internationella tillgängligheten och tillgängligheten mellan stora städer utgör en del av en effektiv och jämlik tillväxtpolitik. Genom att förbättra tillgängligheten påverkas alla näringar och främjas tillväxten och produktiviteten i stor utsträckning.

För att trygga tillgängligheten och internationella och nationella förbindelser ska regeringen:

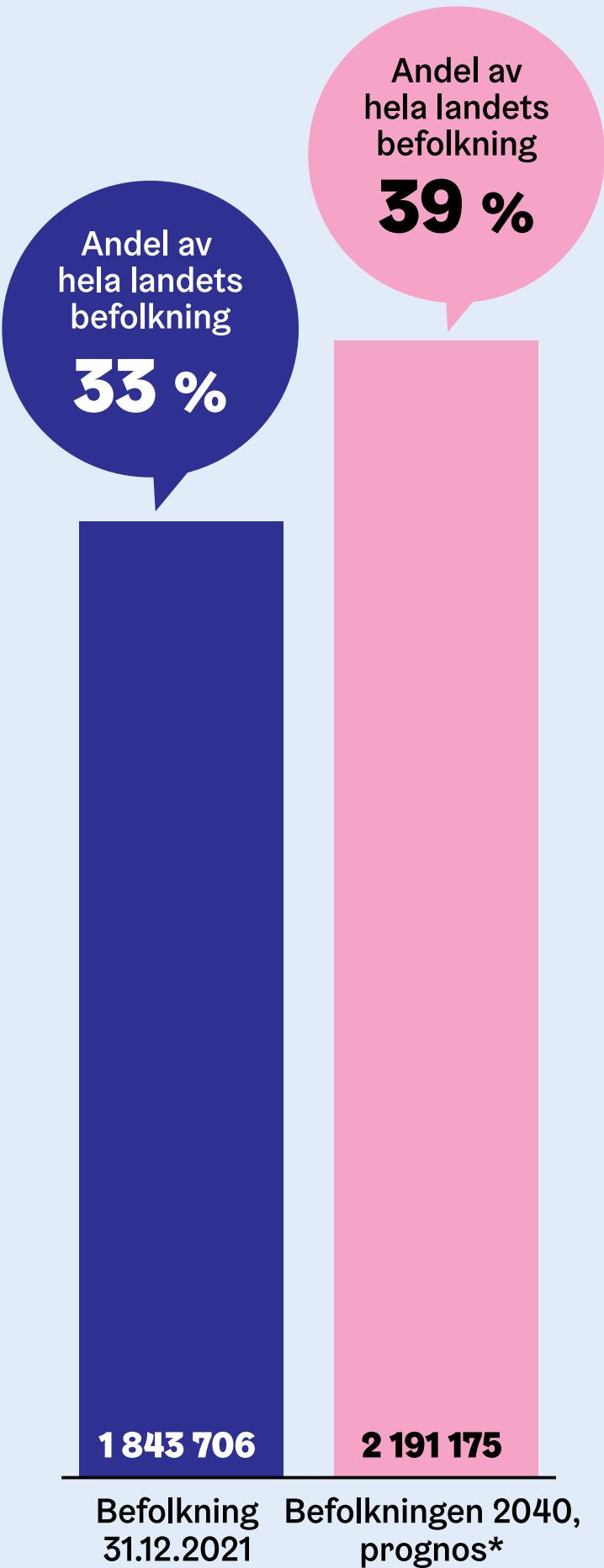
- investera i hållbar tillväxt och produktivitet genom att genomföra trafikinvesteringar för TEN-T-stomnätsskorridorer i stora stadsregioner. Snabba järnvägsförbindelser mellan stora städer ska genomföras och full EU-finansiering säkerställas för dem.
- Dra upp klara riktlinjer enligt vilka staten bär ansvaret för utvecklingsfinansieringen för trafikledsnätet också i tillväxtregionerna och på detta sätt möjliggöra stadsregionernas tillväxt på ett hållbart sätt.
- Anvisa en betydligt större finansieringsandel än för närvarande till de samfinansierade projekt som identifierats i MBT-stadsregionernas planer och avtal när den riksomfattande trafiksystemplanen uppdateras. Den otillräckliga finansieringsnivån i den nuvarande planen försvagar de stora städernas tillväxtmöjligheter och bromsar upp den ekonomiska tillväxten i hela Finland.
- Förbättra förutsättningarna för tillväxt i hela landet och städerna genom att förlänga av-

talen om markanvändning, boende och trafik med de nuvarande MBT-regionerna. I MBT-avtalen säkerställs en tillräcklig statlig finansieringsandel för trafikinvesteringar och därigenom stöds uppnåendet av målen för bostadsproduktionen i regionerna. Regeringen beaktar de skattefördelar och sysselsättningsfördelar som staten får. Staten deltar i finansieringen av de stora städernas investeringar i snabbspårvägar. Projekten påskyndar den nationella tillväxten och uppnåendet av nationella och internationella klimatmål genom investeringar i den privata sektorn.

- Etablera kollektivtrafikstödet för storstäder på nivån för nordiska referensstäder (150 miljoner euro per år). För att kollektivtrafiken i de största städerna ska återhämta sig från de ekonomiska svårigheterna som förorsakats av coronapandemin, reserveras för åren 2023–2025 även brofinansiering, vars utgångsnivå är 150 miljoner euro per år.
- Dra upp klara riktlinjer för att främja Finlands externa tillgänglighet och internationella export. Reservera en tillräcklig utvecklingsfinansiering för att trygga konkurrenskraften för internationella landförbindelser, hamnar och flygplatser. På detta sätt förbereder man sig också på eventuella störningar som orsakas av förändringar i säkerhetsmiljön.
- Styra Finavia Abp:s verksamhet genom sin ägarpolitik så att den främjar verksamhetsförutsättningarna och trafiken vid de flygplatser som är viktiga med tanke på den internationella tillväxten och försörjningsberedskapen och som ligger nära de största städerna (Helsingfors-Vanda, Tammerfors-Birkala, Uleåborg, Åbo).

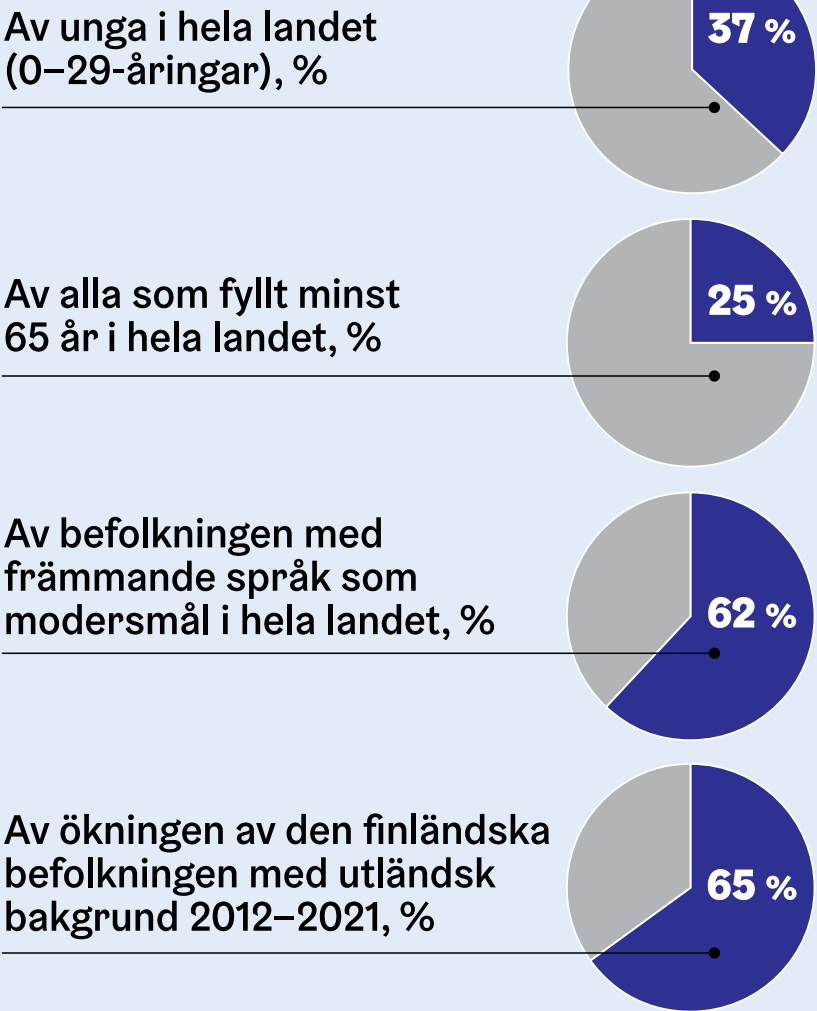

De sex största städerna*

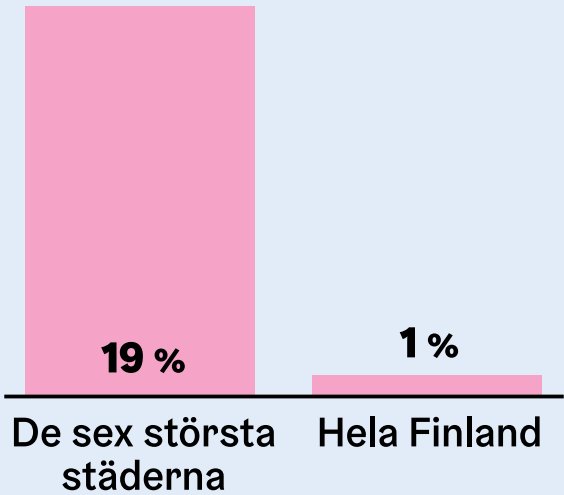

*Statistikcentralen och städerna

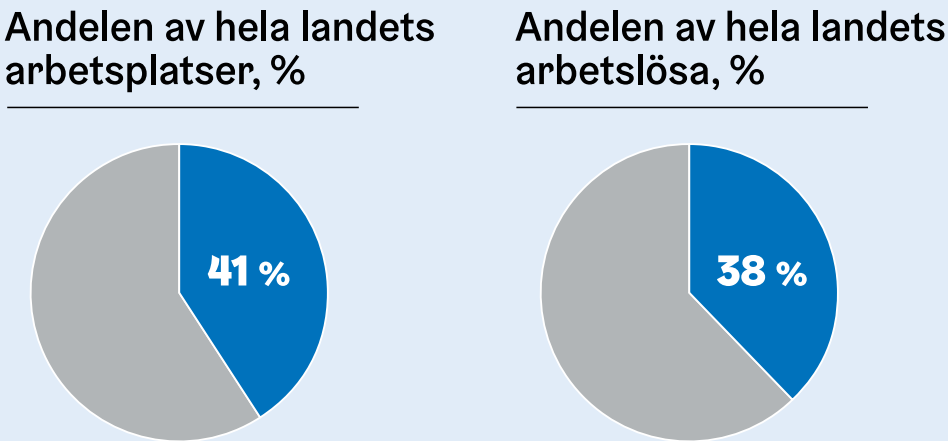
Befolkningens andel (2021)

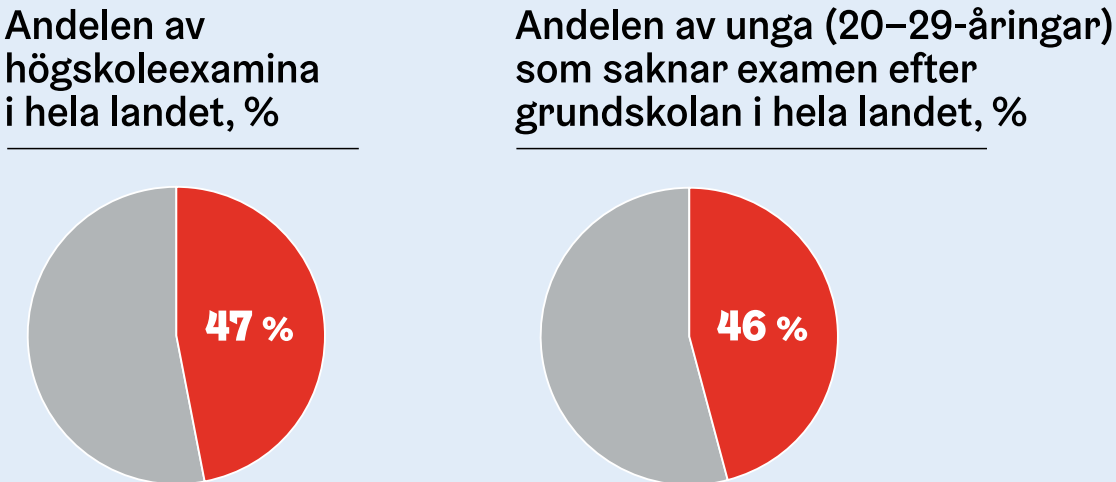
Prognos för befolkningstillväxten 2021–40

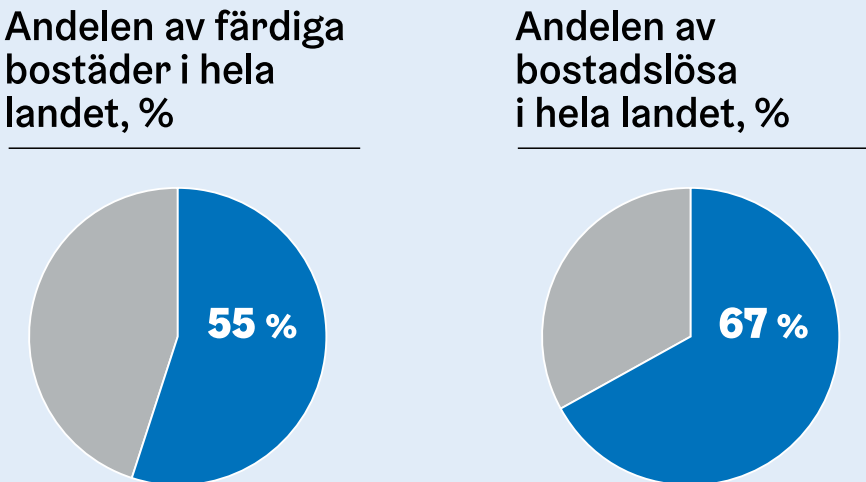
Arbetsmarknaden (2020)

Utbildning (2020)

Boende (2020)

*Esbo, Helsingfors, Uleåborg, Tammerfors, Åbo, Vanda.

